

Kiddushin (13a)

התם בתורת פקדון יְהַבִּינָהּ וְיִהְיֶה נִיְהָלָה — **There**, in the Baraisa's case, [the man] originally gave her [the sela] as a deposit to guard for him. Therefore, when he later offers it for *kiddushin*, it is understandable that she keeps holding the item even though she does not intend to marry him, וְרַמְיָנָהּ — **for she thinks: “If I drop it and it gets broken** before he picks it up, מַחְיִיבָנָא בְּהוּ — **I will be responsible to pay for it.”**

Bava Metzia (57b-58a)

שומר חנם אינו נשבע וכו' — **An unpaid shomer does not swear etc.**

The Gemara questions the Mishnah's assertion that an unpaid *shomer* need not take an oath about Temple property that was entrusted to him:

וְרַמְיָנָהּ — **But contrast [this with the following Mishnah (Shekalim 2:1)]** and note the contradiction: בְּנֵי הָעִיר שֶׁשְׁלָחוּ אֶת שְׁקָלֵיהֶן — **If the residents of a town sent their [half]-shekel coins with couriers,** וְנִגְנְבוּ אוֹ שֶׁאֶבְדוּ — **and [the coins] were stolen from the couriers or lost,** אִם מִשְׁנֵתְרָמָה הִתְרוּמָה — **then if funds had already been separated,** [58a] — **[the couriers] must swear to the [temple] treasurers** that they were not negligent; וְנִשְׁבְּעִין לְבְנֵי הָעִיר — **but if the funds had not yet been separated,** וְבְנֵי הָעִיר שׁוֹקְלִין אַחֲרֵים תְּחִיתֵיהֶן — **and the residents of the town must contribute other [half] shekels in place of [the missing coins]...**

Now our Mishnah (56a) does not impose an oath upon an unpaid *shomer* of Temple property, and yet *this* Mishnah requires the couriers to swear. These two rulings are contradictory! — ? —

The Gemara resolves the contradiction:

אָמַר שְׁמוּאֵל — **Shmuel said:** הֵכָא בְּנוֹשֵׂא שְׂכָר עֲסָקִין — **Here in this Mishnah we are discussing a case where each courier was a paid shomer,** וְנִשְׁבְּעִין לִיטוּל שְׂכָרָן — **and such [couriers] must swear in order to collect their pay.** But they are indeed free from liability even without taking an oath, as our Mishnah (56a) maintains...

The Gemara challenges Shmuel's assumption that the couriers are entitled to their pay:

וְהָא נִגְנְבוּ אוֹ שֶׁאֶבְדוּ קִתְּנֵי — **But the Mishnah** quoted above **states: [The coins] were stolen or lost,** וְשׁוֹמֵר שְׂכָר בְּגִנְיָבָהּ וְאֶבְדָּהּ חַיִּיב מִיַּחֲבִיב — **and a paid shomer is generally liable for theft and loss** . וְהֵכָא נִמְי . — **And here too** in this Mishnah's case, where Temple coins were lost or stolen, נְהִי דְשְׁלוּמֵי לֹא מְשַׁלְּמֵי — **granted that the [the couriers] need not compensate the Temple Treasury for the lost coins,** אֲגַרְיָהּ מִיָּהָא לְפָסִיד — **still they should at least lose their pay.** — ? —

The Gemara defends Shmuel:

אָמַר רַבָּה — **Rabbah said:** נִגְנְבוּ בְּלִסְטִים מְזוּיָין — **In the Mishnah the coins were stolen by armed robbers** — אֶבְדוּ שֶׁטְבָעָה סָפִינְתוּ בַיָּם — **or they were lost when the boat of [a courier] sank at sea.** Since the couriers could not possibly have prevented these mishaps, they are entitled to their pay.

חזרה באמצע הזמן

רשב"א (קדושין יג.) - ויש לדקדק כיון דדינא קאמרינן לישידינהו ולימא ליה הרי שלך לפניך. ותיירך הראב"ד ז"ל דהכא בדאפקיד גבה לזמן ידוע. ואינו נכון... ועוד אני מסתפק בדינו שאפילו הפקיד לזמן למה לא תוכל להחזיר תוך זמן, מי עדיף שומר חנם מפועל שחוזר בחצי היום. [וכן חולק עליו הריטב"א].

שולחן ערוך (ח"מ רצג, א) - אם הפקידו אצלו לזמן ידוע אינו יכול להכריחו לקבלו ממנו תוך הזמן.

חידושי חתם סופר (שם) - המפקיד לא ניחא ליה בתשלומי גניבה ואבידה אלא ניחא ליה בחפצו, על כן מוסר לשומר שישמרנו דוקא שלא יאבד, ואך אם אירע שנאבד אזי השומר משועבד לשלם. והשתא לענין שעבוד חיוב תשלומין אינו יכול לחזור בתוך הזמן אך לענין שמירה הוה כמו פועל שחוזר אפילו באמצע היום, על כן אם חוזר באמצע הזמן אין המפקיד יכול לכופו שישמרנו, אבל אחריות על הנפקד כל מה שאירע בבית המפקיד אחר שהחזיר, ומזה מיירי הרב המגיד ושולחן ערוך והש"ס קדושין יג., ומיושב קושית הרשב"א שם. [ועי' גם קצות החשן שם ובסימן עד, א].

חזון איש (בבא קמא כג, כו) - דעת הראב"ד דהכא שיעבד נכסיו לאחריות של הפקדון, והרשב"א סובר דכשם שהוא חוזר מחיוב שמירה כך יכול ליפטר מאחריותו של הפקדון, וסתמא לא שיעבד נכסיו אלא כל זמן שלא חזר מחיוב שמירה... ובדין שומר החוזר תוך זמנו, בשו"ע סי' רצג, א סתם כדעת הראב"ד, אבל נראה דהוי ספיקא דדינא.

כשנגנב או נאבד ושלם השומר

קצות החושן (רכז, יא) - כל שומרי שכר אם שמרו כראוי נוטל שכרו ואם נגנב או נאבד ולא שמרו כראוי משלמין דמי החפץ ומפסידין שכרן ואפילו בעבדים ושטרות דאינן בדין שמירה מפסידין שכרן, וכדאיתא פ' הזהב, ומשום דלא הבטיח שכר אלא כשישמור אותו כראוי.

חשק שלמה (ב"מ נח.) - יש לומר כיון דמשלם בעד החפץ הוי כהשלים מלאכתו, והכא הכי קאמר דלא מבעיא במקום דצריך לשלם ואינו משלם דוודאי מפסיד אגריה, אלא אפילו בהקדש דאין צריך לשלם מכל מקום אגרייהו מיהא לפסיד.

חזון איש (ב"ק ז, יח) - אפשר דדוקא בשומר הקדש וקרקעות מפסיד שכרו בזמן שלא שמר כראוי, אבל שומר שכר שמתחייב לשלם אינו מפסיד שכרו כיון שמתחייב מכח שכרו, וזה פשיטא שמנכה לו דמי שכירותו מדמי היזיקו שהרי אינו צריך לשלם יותר מהפסדו, אבל יש לומר שחייב בשכירותו והוא חייב לשלם כל דמיהם, ונפקא מינא במת השומר שבניו גובין דמי שכירות ואינם משלמים אם לא הניח להם אביהם אחריות נכסים.

כשאנס ונפטר השומר

ש"ך (שג, ה) - כתב הרב המגיד ריש פרק ב' מהלכות שכירות מהשמועה האמורה בש"ס גבי הקדש יש ללמוד ששומר שכר פטור באונסים בכל מקום אם נאנס הרי זה לא הפסיד שכרו, אלא נשבע שאנס ונוטל שכרו עכ"ל. ודבריו נכונים.

נתיבות (שם) - היינו דוקא שכר שמירה ששמר עד שאנס, אבל משעה שאנס עד סוף הזמן שקבע פטור, דנהי דהוי כאונסא דבעל הבית מכל מקום באונס דלא הוי לתרוייהו לאסוקי אדעתא פטור הבעל הבית, רק דהכא מיירו משכר שמירה ששמר עד שעת האונס דזה חייב לשלם... וגם מיירי באונס שהיה על החפץ דהוי כאונס שאירע לבעל הבית, אבל באונס שאירע לפועל למאן דסבירא ליה דגניבה באונס גמור פטור דהיינו כשאירע חולי לשומר או פטור אפילו משכר ששמר עד שעת אונסין כיון שלא ההנהו לבעל הבית. [ועי' פת"ח ב, סקמ"ג].

כשפשע בשמירתו אבל לא נגנב

דברי משפט (ח"ח) - כשיתברר בעדים שלא שמר כראוי אף שלא אירע דבר, לא יקבל שכר, שבזה לא מצינו שנחלקו דמקבל שכר עבור טירחת השמירה, ואם לא שמר לא יקבל אף שלא אירע דבר. ורק כאשר משלם אחריותו כאשר נגנב יקבל שכרו עבור אחריותו לדעת החשק שלמה. אך לחזון איש הסובר שכרו הוא עבור כניסתו לחיוב האחריות ואפילו שבפועל לא אירע דבר מקבל שכרו.

שו"ת חקל יצחק (מבעל פני מבין בסוף הספר) - פשוט דאם ראינו שלא שמר אינו חייב בשכר שמירה.

פתחי חושן (ב, ססקמ"ג) - נראה ששכר שמירה דומה לשכר מלאכה, וכשלא עשה מלאכה אינו מקבל שכר, אלא שאפשר דדמיה לבא מטר באמצע היום דאמרינן משמיה רחמיה עליה. ויש לחלק.

ועי' משפט שלמה ח"ד סי' לה בענין הפסד שכר למקצת הזמן